

Poradenství

Historie

Poradenská „služba“ existovala od dávných dob, i když nebyla formálně ustanovena.

Ve věcech výchovných radili lidé, kteří měli:

Životní zkušenost

Důvěryhodnost

Inteligenci

Dnešní podoba poradenství

Medicínské obory: manželské poradenství, sexuologické poradenství, poradenství a dětská psychiatrie, rizikové poradny pro kojence, genetické poradenství ad.

Školské poradenství: SPC, PPP (Vyhláška č. 27/2016 Sb., nezahrnuje SVP)

SVP: podmínky činnosti vychází ze zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních

Další: Střediska rané péče (Česká unie pro nevidomé a slabozraké), různé nadace, občanská sdružení.

IPPP ČR

soustřeďuje a zpracovává informace o službách pedagogicko-psychologického, speciálně pedagogického, výchovného a kariérového poradenství ve školství;

provádí analýzy a průzkumy související s poskytováním poradenských služeb a s pedagogicko-psychologickými aspekty vzdělávání;

vytváří koncepce vyplývající z potřeb MŠMT v oblasti poradenských služeb;

organizuje aktivity dalšího vzdělávání odborných pracovníků poskytujících služby poradenství ve školství;

zabezpečuje přenos odborných informací z oblasti poradenství ve školství;

připravuje a vydává metodické publikace a informační materiály z oblasti poradenství ve školství.

NÚOV

řeší otázky předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání, včetně vzdělávání uměleckého a jazykového

ústav se také zabývá pedagogicko-psychologickým, speciálně pedagogickým, výchovným a kariérovým poradenstvím ve školství

VÚP v Praze

zabývá se koncepcí všeobecného vzdělávání a otázkami jeho dalšího rozvoje v etapě počátečního vzdělávání

připravuje vzdělávací dokumenty celostátní platnosti pro mateřské školy, základní školy, základní školy speciální, základní umělecké školy, gymnázia a školy jazykové

poskytuje jim metodickou pomoc a konzultační i poradenský servis

podílí se na řešení úkolů obsažených v Dlouhodobých záměrech vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky

Pedagogicko-psychologické poradenství v resortu školství

Poradenství ve školském systému: SPC

Vznikala od roku 1991 při speciálních školách

Od 3 let po ukončení profesní přípravy

Speciální pedagog pro příslušné postižení.

Oblast sociální, pedagogická, psychologická.

Depistáž, diagnostika, edukace, terapie, metodická pomoc.

Poradenství ve školském systému: PPP

Pedagogicko psychologická diagnostika v obecné rovině.

Školní zralost.

Diagnostika SPU, edukace.

Volba povolání (intaktní populace).

Metodická činnost pro učitele v běžném proudu.

Činnost zaměřena na problémové jedince předškolního a školního věku.

Školská poradenská pracoviště

Výchovní poradci

ZŠ, SŠ, Sp.Š

poradenství v otázkách rozvoje žáka

prevence a řešení výukových problémů

profesní orientace

Školní metodici prevence

koordinace aktivit v oblasti sociálně patologických jevů

prevence v oblasti zneužívání návykových látek

Školní psychologové a školní speciální pedagogové

nejsou ustaveni na všech školách

hlavní úkol je snižování rizika vzniku výchovných a výukových problémů

SVP

Platná legislativa:

Zákon č. 333/2012 Sb. ze dne 19. září 2012, kterým se mění zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Zaměření:

činnost diagnostická, poradenská, psychoterapeutická, výchovná a vzdělávací
forma ambulantní nebo internátní (zpravidla 2 měsíce)

okamžitá pomoc při krizových situacích dítěte, útěky, selhání rodičovské péče

Cíle:

okamžitá pomoc při zachycení prvních signálů výchovných problémů

předcházet vážnějším výchovným poruchám

odstraňovat či zmírňovat již vzniklé poruchy chování

spolupráce s rodinou

SVP

Od roku 1991.

Zaměření na prevenci a profylaxi poruch chování, mládeže mravně narušené a ohrožené.

Ambulantní i internátní péče.

Činnost určená dětem, mladistvým, rodičům, učitelům.

Program o mladistvé alkoholiky a narkomany.

Úzce spolupracují s psychiatrickými odděleními.

Cílem je zachytit první signály potíží, předcházet kriminalitě, toxikomanii.

Poskytuje okamžitou pomoc v krizových situacích (selhání rodičů, útěky,...)

Raná péče

Společnost pro ranou péči

centra pro podporu a provázení rodin

dětí se zrakovým a kombinovaným postižením

rodiny dětí s těžkým postižením zraku ve věku do 4 let

rodiny dětí se zrakovým a kombinovaným postižením do 7 let

Asociace pracovníků v rané péči

je celostátní profesní organizace

jejím posláním je prosazování oboru rané péče jako terénní sociální služby

poskytuje se rodinám dětí raného věku se zdravotním postižením či ohrožením vlivem sociálního prostředí

Zákon 108/2006 Sb. O sociálních službách definuje RP v § 54

Střediska rané péče

Zřizována Českou unií.

Od 0 věku.

Speciální pedagog – tyflopéd.

Zapůjčování kompenzačních pomůcek.

Depistáž, diagnostika, edukace, terapie, poradenství.

Další síť poradenských zařízení:

Informační poradenská střediska:

pro volbu povolání zřizována při ÚP

na základě Metodického pokynu MPSV ČR č. 10/ 93
jako součást realizace opatření problematiky
zaměstnanosti mladistvých a absolventů škol.

Další síť poradenských zařízení:

Podporované zaměstnávání: systémově řeší problematiku zaměstnanosti osob ze znevýhodněných skupin na otevřeném trhu práce a to prostřednictvím metody podporovaného zaměstnávání.

V ČR existuje Česká Unie pro PZ, která je členem Evropské Unie pro PZ.

Charakteristika poradenství:

Záměrná, cílevědomá pomoc klientům, rodinám a všem, kdo s nimi pracují.

Poradenství stojí na diagnostice, získávání údajů a informací o klientovi.

Činnost týmová: psychologická, pedagogická, sociologická, sociální, neurologická, právní ad.

Hranice mezi poradenstvím a a psychoterapií se dnes překrývají (zvl. ve speciálním školství).

Zásady v poradenství:

Komplexní hledisko (spolupráce s dalšími odborníky).

Prevence: vzniku druhotných potíží.

Pravda: má svou individuální podobu (adopce, rozvod, rozsah postižení = perspektivy apod.), sdělovat co nejšetrněji, objektivně.

Řešení otázky normality: připustit abnormalitu, nemohu pomáhat, pokud rodič (vychovatel) neví o co jde.

Zásady v poradenství:

Mnohostranná podmíněnost případu: činitele psychické, fyzické, sociální, ekonomické, kulturní ad.

Individuální přístup: hlavní pracovní zásada.

Nálepka nebo pomoc?: není podstatné označení určité poruchy odborným termínem, ale co z toho označení plyne.

Vyšetření v pg. poradenství:

1. Proč přišli žádat o pomoc? (vymezení problému)

2. Úvodní rozhovor: RA, OA, popis problému.

3. Pracovní hypotéza: na co se zaměřit, volba metod šetření.

Diagnostika (pedagogická, psychologická): navázání kontaktu, úkolové činnosti nebo pozorování, vyhodnocení, určení diagnózy, perspektiva, návrh opatření a intervence.

Závěr: sdělení, návrh postupu, dohoda na postupu.

Poradenský proces – s čím musíme počítat:

Příchod dítěte je přijímán s určitým očekáváním:

Krajně negativní (nechtěné dítě)

Krajně pozitivní (vymodlené dítě)

Plánované rodičovství

Zjištění postižení je otřesem, který se podobá reakcím při zjištění závažného onemocnění.

Rizikové postoje rodičů, mezi rodiči.

Podmínkou úspěchu je fundovanost v oboru.

Dobře míněné rady mohou být použity proti vám.

Fáze a reakce rodičů:

1. Vyvolání šoku:

smutek, úzkost

iracionální myšlení

stav napětí a nejistoty

2. Obranné mechanismy:

- popření skutečnosti
- hledání viny a viníka, hněv
- projevy magického a mystického charakteru
- smutek, sebelítost
- pocit viny.

Nepřekona-li rodič tuto fázi, zůstává s narušenou identitou – není dobrým základem pro účinnou pomoc.

3. Přijetí dítěte:

- je východiskem předešlé situace
- postupná akceptace a vyrovnání se
- nastupuje období vyhledávání pomoci
- získávání informací k dané problematice

4. Rovnováha:

- je důležité nalézt adekvátní přístup ze strana rodičů i odborníků
- hyperaktivní rodič: agresivita, paranoidní nedůvěra, vztahovačnost ad.
- pozice trpitelů: postoj ponížených a uražených, izolace od okolí

5. Období reorganizace:

- vyrovnání se a přijetí dítěte
- realistický postoj
- často dochází ke změnám hodnotové orientace
- reorganizace: uspořádání rodinného života tak, aby splňovala potřeby dítěte, ale i všech ostatních členů rodiny.

Posledního stádia zdaleka nedosáhnou všichni rodiče.

Přístup poradce:

Akceptace vývojových postojů, ale současně přispívat k vývoji realistických postojů.

Ukazovat vývojové možnosti a perspektivy.

Rodičům ponechat dostatečný prostor pro další korekci, ale pozor na nebezpečí prodlévání se započítáním potřebné stimulace.

Nesdělujeme, co dítě nezvládá, ale co umí.

Vzájemná důvěra je podmínkou spolupráce.

Z našich postojů musí být zřejmé: oceňujeme jejich snahu, sympatizujeme s nimi, chceme být nápomocní.

Od krajně direktivních po krajně nedirektivní:

- sugesce, příkaz, pokyn, pobídka, rada, návrh, alternativní návrh, příklad, výklad, vyslechnutí, popř. mlčení.

Nedirektivní přístupy se obecně pokládají za trvalejší.

V praxi častá kombinace všech.

Shrnutí:

Zprávy sdělovat taktně, ale pravdivě, srozumitelně, bez odborných výrazů.

Ne pro každého je „bolest“ výzva k další cestě, k hledání řešení.

Dítě dává rodičům vědomí vlastní společenské hodnoty a užitečnosti, o to je to komplikovanější u postižených dětí.

Mít na paměti reakce a postoje rodičů.

Potřeba otevřené budoucnosti, co bude, co může být.

Pomoc při plánování postupů a jejich řešení.